

11. Саєнко Т.В. Екологія: навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ // Т.В. Саєнко, О.В. Мудрак, О.В. Познанська. – К.: „Слово”, 2011. – 180 с.
12. Полюхович Н.В. Технології офісного програмування у професійній підготовці майбутніх учителів: навч.-метод. посібник // за ред проф. Г.О.Козлакової. – Рівне: Докацентр, 2013. – 179 с.
13. Цецик С.П. Математичні методи в екології: навч. посібник / за ред проф. Г.О. Козлакової // С.П. Цецик. – Рівне: Фортуна, 2011. – 116 с.
14. Пахотіна П.К. Інформатика: програмне і технічне забезпечення: навч. посібник для студентів, які вивчають англ мову // Козлакова Г.О., Пахотіна П.К. – Умань: Візаві, 2007. – 178 с.
15. Калюжна Т.М. Інформаційні технології в системі неперервної освіти технічного університету: навч. посібник / за ред. проф. Г.О. Козлакової // Т.М. Калюжна. - Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2008. – 175 с.

Козлакова Г.О., Саєнко Т.В. Формування авторської наукової школи та перспективи її діяльності у системі вищої освіти

Анотація. У даній статті авторами пропонується аналітичний огляд етапів становлення авторської наукової школи, обраних напрямів досліджень, умов успішного функціонування та можливостей впливу на розвиток системи вищої освіти в Україні.

Ключові слова: наукова школа, педагогічні дослідження, система вищої освіти, модернізація вищої освіти.

Kozlakova Galyna, Sajenko Tetiana. The Creation of Professor's Science School and Perspectives of it's Representatives Activity at System of Higher Education.

Annotation. In this article the authors represent an analytical review of main stages in creation of Auhor's Science School and propositions for successful activity of it's members in system of higher education.

Key words: science school, pedagogical researches, system of higher education, modernization of higher education.

УДК 378

КОНОВАЛЕНКО Ю.В.,

Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова, м. Київ, Україна

**«ВНУТРІШНЯ» ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНИХ
КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ**

Актуальність сучасних концепцій полягає в забезпеченні студентів відповідно до статті 1, п 1,13; до статті 26 Закону України «Про вищу освіту» практичними навичками, вміннями та компетенціями, які б допомогли їм в професійній діяльності [1]. Сьогодні студенти досить часто порушують питання про занадто складне обтяження навчального процесу теоризацією та про відсутність взаємозв'язків навчальної програми з професійною діяльністю майбутнього випускника. В свою чергу величезне навантаження виконує і професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів. Викладачам доводиться окрім підготовки та проведення аудиторних занять, витратити велику кількість часу на перевірку індивідуальних завдань, а подекуди навіть більше ніж на підготовку до цих завдань. Це негативно впливає на весь навчальний процес. Адже через брак часу, викладачі не в змозі надавати достатньо уваги для науково-пошукової

роботи, осучаснення застарілих, або не актуальних навчальних програм та розробляти нові, згідно вимог ринку праці.

Виклад основних положень. Виходом з цієї складної, на перший погляд, ситуації автор порушує просте її розв'язання, що не потребує фінансових витрат і може слугувати започаткуванням нового педагогічного руху у вищих навчальних закладах педагогічного профілю. Пропонується успішним за мірками навчальної програми та за особистими рекомендаціями викладачів студентам, в кількості потрібній викладачу, проходити асистентську практику з раніше пройдених навчальних дисциплін безпосередньо в університеті [2]. Що автор вкладає в поняття асистентської практики?

В першу чергу це:

- перевірка індивідуальних робіт: рефератів, есе, презентацій, лабораторних, аналізу статей та і.н., в рівномірному обсязі розділених між викладачем та асистентом чи асистентами;

- надання можливості читання міні лекцій з окремих питань навчальної дисципліни в рамках лекцій викладача, що мало б компетентнісні та дидактичні результати для асистента в концепції студентської практики, та зменшувало б фізичне навантаження на лектора, даючи можливість перепочинку голосовим зв'язкам, та технічної підготовки презентацій для пояснення наступних положень лекції;

- проведення спільних семінарів, з можливістю асистента опрацювати 1-2 проблемних запитання з групою;

- проведення навчально-виховних, культурних, психологічних та інших занять, передбачених Законом України «Про вищу освіту»...

Таким чином, впровадивши даний експеримент, ми могли б реалізувати отримання давно затребуваної студентами практичної компетентності, яка б окрім очевидних переваг, дозволила студентам зрозуміти, всі аспекти справжньої професійної діяльності, побачити її плюси та мінуси не в теоріях підручників, а на практиці [3]. Перевірити вивчені педагогічні методики, побачити їхню ефективність, виявити свої педагогічні можливості, оцінити їх рівень, виправити вже на підступах можливі помилки у майбутній професійній діяльності [4].

Значний ефект від впровадження внутрішньої практики отримали б і викладачі. Вони могли б розвантажитись від перевірок безмежної кількості індивідуальних робіт, натомість - розробити нові, більш цікаві завдання, на які не відважувались, щоб не ускладнювати переобтяжену і так технічними моментами діяльність. Внутрішня практика не нова для провідних освітніх систем, де асистенство застосовується на всіх рівнях освіти, починаючи з дошкільної і закінчуючи вищою [5]. В провідних університетах світу [6], та в нині дуже популярних Масових відкритих онлайн курсах, давно існує практика, коли студенти оцінюють навчальні роботи один одного [7], [8]. Для педагогічних університетів це першочерговий компонент, який варто було б увести в навчальні програми. Давати можливість оцінювати, і враховувати ці оцінки в підсумку. Адже без реальної відповідальності рівень мотивації та дидактична цінність таких спроб переважно низька. Отже, застосувавши дану концепцію ми могли б покращити рівень підготовки майбутніх педагогів, сприяти професорсько-викладацькому складу ВНЗ та наділити випускників потрібними та важливими компетенціями. Підтвердження цього може слугувати опитування роботодавців – учасників цьогорічного Всесвітнього економічного форуму в Давосі. Воно показало зміст вмінь і навиків, які мусять мати випускники вищих навчальних закладів, які не хочуть залишитись за бортом четвертої індустріальної революції, а прагнуть бути забезпеченими

робочими місцями в 2020-му році та загалом бути успішними в своїй професійній діяльності.

Ось якими вони їх визначили на 2015-й рік:

1. Комплексне вирішення проблем.	6. Контроль якості.
2. Співпраця з іншими.	7. Сфера послуг/рівень послуг.
3. Управління людьми.	8. Судження та прийняття рішень.
4. Критичне мислення.	9. Активне слухання.
5. Ведення переговорів.	10. Творчість.

А такі на їхню думку вони мають бути в 2020-му році:

1. Комплексне вирішення проблем.	6. Емоційний стійкість.
2. Критичне мислення.	7. Судження і прийняття рішень.
3. Творчість.	8. Сфера послуг/рівень послуг.
4. Управління людьми.	9. Ведення переговорів.
5. Співпраця з іншими.	10. Когнітивна гнучкість.

Як бачимо, *активне слухання*, яке було в числі основних навиків в 2015 році, зникає з топ-10. На його місце приходять когнітивна гнучкість. Помітно, що люди очікують значної конкуренції зі штучним інтелектом. Тому творчість, стане одним з трьох кращих навичок для майбутнього працівника. З лавиною нових продуктів, нових технологій і нових способів роботи, працівники повинні стати більш творчими та креативними, щоб отримати вигоду з цих змін.

Однозначно, характер змін багато в чому буде залежати від самої галузі. Адже світові ЗМІ та сфера розваг, наприклад, вже суттєво змінилися за останні п'ять років. Сфері фінансових послуг та інвестиційного сектора ще тільки належить докорінно змінитись. Тим, хто працює в галузі продажів і виробництва будуть потрібні нові навички, такі як технологічна грамотність. Це стосується і педагогів. Деякі зміни - мобільний Інтернет і хмарні технології вже впливають, на те, як ми працюємо. А штучний інтелект, 3D-друк і сучасні матеріали все ще знаходяться на ранніх стадіях використання, але темпи змін є дуже швидкими.

В майбутньому з більшості сфер, де сьогодні працює людина, її витіснить штучний інтелект. Але він і допоможе нам швидше дістатися туди, де ми хочемо бути. Та штучний інтелект не зможе бути творчим [9]. Це пріоритет людини. Тому внутрішня практика допоможе підготувати таких вчителів з такими вміннями, які б змогли одразу навчати наших дітей, а не набиратись на них досвіду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.

2. Вікіпедія. Вільна енциклопедія // - 26.01.2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82>.

3. Козак Л.В. Асистентська практика у формуванні здатності майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності // Л.В. Козак / - 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/521/1/%D0%9A%D0%9E%D0%97%D0%90%D0%9A%20%D0%9B.%D0%92.%20%D0%90%D0%A1%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%>

[D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%A3%20%D0%A4%D0%9E%D0%A0%D0%9C%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%86.pdf](http://kafedra-psy.at.ua/materialy_konferencii_2011-maket.pdf#page=168).

4. Маковська О. А. РОЗВИВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ // О.А. Маковська / - 2011. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://kafedra-psy.at.ua/materialy_konferencii_2011-maket.pdf#page=168.

5. ПАРАДОКСИ ФІНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ // - 29.09.2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.edutainme.ru/post/paradoksy-finskogo-obrazovaniya/>.

6. Вікіпедія. Вільна енциклопедія // - 18.03.2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D0%B3%D0%B0_%D0%BF%D0%BB%D1%8E%D1%89%D0%B0.

7. «Prometheus» – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) // - 2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://prometheus.org.ua/prometheus-start/>.

8. «Coursera» – provides universal access to the world's best education, partnering with top universities and organizations to offer courses online. // - 2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.coursera.org/>.

9. The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. // - 2016. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution>

Коноваленко Ю. В. Внутрішня педагогічна практика у трансформації сучасних концептуальних підходів

Анотація. В статті подано авторську концепцію внутрішньої педагогічної практики студентів старших курсів педагогічних вищих навчальних закладів. Вона створює нові, більш широкі можливості для гармонічного, поглибленого розвитку професійних вмінь, навичок та компетенцій, яких в наш час бракує випускникам університетів. Паралельно з цим застосування внутрішньої практики зменшує навантаження на професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів. Цей метод також може вплинути на підняття рівню індивідуальних і самостійних занять. Внутрішня практика збільшує можливості використання тьюторських технологій.

Ключові слова: педагогічна практика, компетенції, вміння, навички, тьюторство, самостійна робота.

Коноваленко Ю.В. Внутренняя педагогическая практика в трансформации современных концептуальных подходов

Аннотация. В статье представлена авторская концепция внутренней педагогической практики студентов старших курсов педагогических вузов. Она создает новые, более широкие возможности для гармоничного и углубленного развития профессиональных умений, навыков и компетенций, которых в наше время по словам выпускников университетов не хватает. Параллельно с этим применение внутренней практики уменьшает нагрузку на профессорско-преподавательский состав высших учебных заведений. Этот метод также может повлиять на повышение уровня качества и разнообразия индивидуальных и самостоятельных занятий. Внутренняя практика увеличивает возможности использования тьюторских технологий.

Ключевые слова: педагогическая практика, компетенции, умения, навыки, тьюторство, самостоятельная работа.

Konovalenko Y. The interior pedagogical practice in the transformation of modern conceptual approaches

Abstract. The article presents the author's concept of interior teaching practice for undergraduate students of pedagogical universities. The teaching practice creates new and better opportunities for harmonious and in-depth development of professional skills and competencies which are currently in demand by the graduates. At the same time, the use of internal practice reduces the load on the faculty. This method may also affect the improvement of the quality and diversity of individual and independent studies. Interior teaching practice increases the range of applications of tutorship technologies.

Key words: pedagogical practice, competencies, skills, tutorship, independent studies.

УДК 378(09):005.591.6“18/19”

КОРЖ-УСЕНКО Л. В.,

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, м. Суми, Україна

**АКАДЕМІЧНА АВТОНОМІЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ
В ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ**

Необхідність реформування системи вищої освіти України відповідно до загальнолюдських і національних цінностей, викликів інформаційного суспільства, інтелектуальних та духовних потреб студентської молоді сприяє активізації інтересу до вітчизняних традицій академічного самоврядування. З набуттям чинності нового Закону України «Про вищу освіту» університетська автономія стала юридичною нормою, що вимагає гармонізації взаємин державних органів з університетськими громадами в організації академічної життєдіяльності.

Окремі аспекти обраної проблеми представлено в контексті низки досліджень зі спорідненої проблематики: зв'язок вітчизняних та європейських традицій академічної автономії (А. Андреев [15], С. Посохов [15]), діяльність вчених рад університетів України у ХІХ ст. (Л. Зеленська [6]), розвиток вищої педагогічної освіти (О. Глузман [1], Н. Дем'яненко [3]), історія недержавної вищої школи (В. Грачев [2], А. Каганович [8], Є. Князев [9], Т. Удовицька [14]) та ін. Однак, на нашу думку, позитивний і негативний досвід реалізації академічної автономії у вітчизняній вищій школі потребує ретельного вивчення й узагальнення.

Мета статті – з'ясувати особливості організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України ХІХ – початку ХХ ст. та виокремити низку чинників, що впливали на повноту реалізації академічної автономії.

Вивчення сучасної наукової літератури дозволяє констатувати, що більшість дослідників історії вищої освіти не беруть до уваги вікові традиції академічної автономії, «права та привілеї», започатковані в українських вищих навчальних закладах до класичного типу (Острозькій та Києво-Могилянській академіях), частину з яких було відновлено у вищих класичного типу.

Текстологічний аналіз нормативно-правової бази в Російській імперії (зокрема, чотирьох університетських статутів) дозволяє констатувати непослідовність характеру політики російського уряду щодо забезпечення реальної академічної автономії, її залежність від геополітичної кон'юнктури.

Історико-логічний аналіз джерел засвідчив, що прогресивні педагоги та освітні діячі (Д. Багалій, П. Капніст, М. Пирогов, М. Сумцов, К. Ушинський) обґрунтовували необхідність зменшення важелів впливу держави і розширення вирішального голосу академічних громад в організації навчального процесу,